

Speelbal voor de wil van de goden

TOONEEL

'Phaedra' van Jean Racine, door Toneelgroep Amsterdam regie: Grzegorz Jarzyna. Spel Chris Nietvelt, Hans Kesting, Eelco Smits, Hugo Koolschijn en anderen. Bijgewoond: 7/11, Amsterdam. Onder meer nog te zien: Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag. Volledige speellijst: www.toneelgroepamsterdam.nl

Van de eerste tot de laatste scène is dit drama van Jean Racine één lange doodstrijd. Gehuwd met koning Theseus wordt Phaedra verteerd door een allesverzengende liefde voor haar stiefzoon Hippolytos. Zij wil daarom sterven. Hippolytos op zijn beurt is verliefd op Aricia, de dochter van een door Theseus overwonnen vorst. Als Theseus terugkeert van het slagveld, meent hij ten onrechte dat zijn zoon Phaedra onteerd heeft en smeekt hij de god Poseidon hem te straffen. Hippolytos sterft, Phaedra neemt gif in, Theseus blijft alleen achter.

Gastregisseur Grzegorz Jarzyna koos voor een klassieke, strakke regie zonder overbodige fratsen voor dit noodlotsdrama, waarin de mens slechts een speelbal is voor de wil van de goden. In een decor van ruw bepleisterde muren die in elke scène verschuiven, nu eens een wijde zaal, dan weer een nauw labyrint vormend, ontrolt zich onontkoombaar de tragedie. Jarzyna laat de vrouwen op hoge plateuzolen lopen wat hun gang sierlijk, maar tegelijkertijd uiterst kwetsbaar maakt, als van Japanse geisha's. In haar scènes als koningin tooit hij Phaedra met een grote pruik die – bedoeld of onbedoeld – een persiflage op het kapsel van koningin Beatrix lijkt.

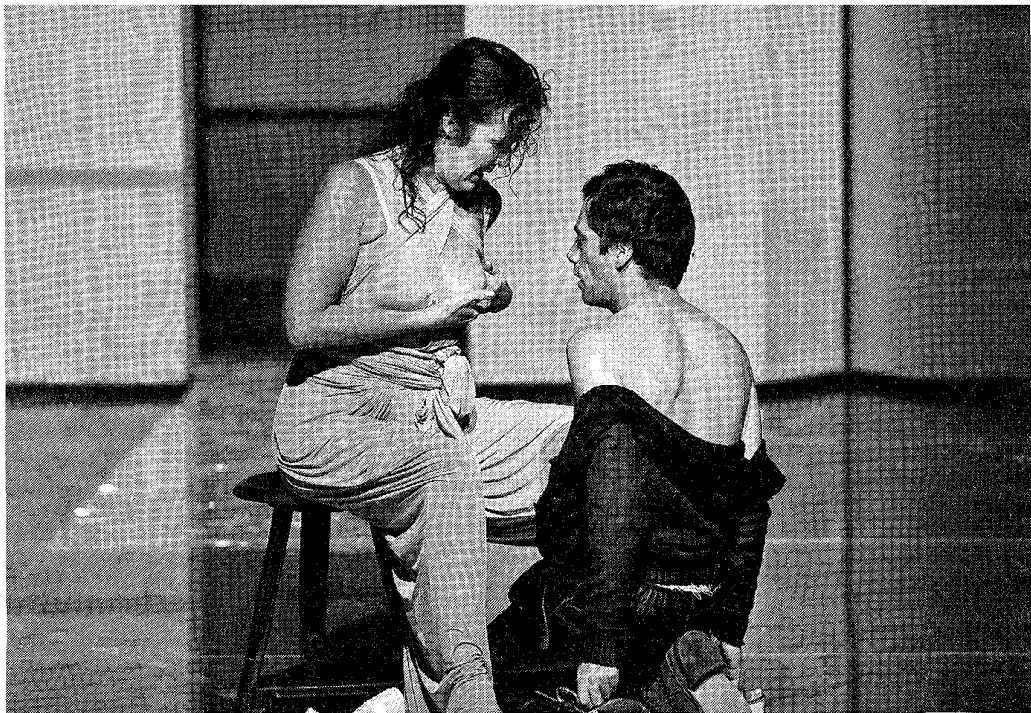
Terecht koos Jarzyna ervoor om de tragiek niet vet aan te zetten, maar juist zo ingetogen mogelijk te houden. Precies die terughoudendheid levert de mooiste momenten van de voorstelling op, terwijl die ene scène waarin Phaedra in goud gehuld handenwringend haar lot beweent, geëxalteerd en melodramatisch overkomt.

Chris Nietvelt toont zich magistraal als de gekwelde Phaedra, Haar lijf ademt wanhoop, haar stem smeekt, haar handen zoeken vergeefs houvast. In alles haar tegendeel is de piepjonge Aricia, buitengewoon overtuigend gespeeld door Isis Cabolet. Friemelend

aan haar jurkje is zij een bange tiener, die nog geen weet heeft van goden en noodlot, die meent dat de wereld maakbaar is. Eelco Smits wekt Hippolytos tot leven als een door twijfel verscheurde jongeling, Hans Kesting is een krachtige koning, een mens van vlees en bloed, omver gekegeld door het lot.

SONJA DE JONG

Phaedra (Chris Nietvelt) bekent haar liefde aan Hippolytos (Eelco Smits).

FOTO JAN VERSWEYFELD